

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1821-2/2014.
Érkezett:	2014 NOV 27.
Beküldés:	1
Melléklet:	0 db
Kezelőiroda:	P

Alkotmánybíróság

Cím: 1015 Budapest, Donáti u. 35-45. Postacím: 1535 Budapest, Pf. 7783.

Ügyszám: IV/1821-1/2014

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott **Faddi Tibor Zoltán** (lakcím: 6440 Jánoshalma, Kiserdő tanya 153. postacím: 6440 Jánoshalma, Rákóczi Ferenc utca 25.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz indítványt terjesztettem elő.

A 2014.11.21-én kézhez vett levelükre válaszolva **az alkotmányjogi panaszom az alábbi két pontban egészítem ki.**

Egyrészt a „2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:” pontot kiegészítem:

Az Alkotmánybíróság 32/1991. (VI. 6.) AB határozata alapján a szerződési szabadság a (korábbi) Alkotmány 9. § (1) bekezdésének tartalmába integrálódik. "A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében megfogalmazott piaccgazdaságra utalást kifejezett módon nem tartalmazza. E szövegszerű változás azonban nem jelenti azt, hogy a szerződési szabadság - amely jellegénél fogva szoros kapcsolatban áll a vállalkozás szabadságával is - ne élvezné továbbiakban az Alaptörvény védelmét. ..." {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [18], Forrás: http://www.mkab.hu/letoltesek/abk_2012_03.pdf).

Tehát az Alaptörvény M) cikkéből következik a szerződési szabadsághoz való jog, mint önálló, mindenkit megillető, egyénileg vagy csoportosan gyakorolható alkotmányos jog.

Másrészt a „3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai):” pont utolsó mondatát az alábbi szövegre módosítom:

A kölcsönszerződésekre ez nem áll fenn, így abban a semmis kikötések törvény általi helyettesítése, megváltoztatása alaptalan, **a szabad szerződéskötéshez való alkotmányos jogomat sérti**, és az alábbiak miatt alkotmányellenes is.

Fent leírtakra tekintettel az alkotmányjogi panaszom a jelen kiegészítésekkel egységes szerkezetben az alábbi:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdését.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés, és a határidő-számításhoz szükséges adat közlése:

A 2014.10.15. –től hatályos 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (2) bekezdése:

„(2) Az (1) bekezdés szerinti semmis kikötés helyébe – a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel – mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés (ide értve a törlesztőrészlet és a devizában megállapított bármilyen költség, díj vagy jutalék fizetését) tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép.”

2. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

A Magyarország Alaptörvénye M) cikk (2) bekezdésének második mondata szerint:

„Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

Az Alkotmánybíróság 32/1991. (VI. 6.) AB határozata alapján a szerződési szabadság a (korábbi) Alkotmány 9. § (1) bekezdésének tartalmába integrálódik. "A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében megfogalmazott piactudományra utalást kifejezett módon nem tartalmazza. E szövegszerű változás azonban nem jelenti azt, hogy a szerződési szabadság - amely jellegénél fogva szoros kapcsolatban áll a vállalkozás szabadságával is - ne élvezné továbbiakban az Alaptörvény védelmét. ..." {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [18], Forrás: http://www.mkab.hu/letoltesek/abk_2012_03.pdf).

Tehát az Alaptörvény M) cikkéből következik a szerződési szabadsághoz való jog, mint önálló, mindenkit megillető, egyénileg vagy csoportosan gyakorolható alkotmányos jog.

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai):

2008. március 4-én aláírt – és mellékletként csatolt – közjegyzői okiratba foglalt, devizában nyilvántartott jelzálog-típusú (1135480 ügyletszámú, 11732064-98072200-03127029 hitelszámla-számú) kölcsönszerződést (továbbiakban kölcsönszerződés) kötöttem Adósként az OTP Jelzálogbank Zártkörűen Működő Részvénytársaság pénzügyi intézménnyel, mint Hitelező és Jelzálogjogosulttal (továbbiakban Hitelező).

A kölcsönszerződés I. pontjában –többek között– az áll, hogy:

„Az Adósok tudomásul veszik, hogy a jelen szerződés alapján nyújtott kölcsön, annak ügyleti kamata és kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat és az egyéb költségek a folyósítást követően Devizában kerülnek megállapításra.”

*„A kölcsön összege 6.500.000.-Ft, azaz hatmillió-ötszázezer forint. -----
A kölcsön összegének Devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a Bank által alkalmazott Deviza vételi árfolyamon történik, melyről az Adósokat a Hitelező a folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatja. -----”*

A kölcsönszerződés III.2. pontja szerint:

*A jelen közjegyzői okirat aláírásának napján a Bank által 2008. (kettőezer-nyolc) év február hónap 29. (huszonkilencedik) napján alkalmazott deviza eladási árfolyam figyelembe vételével: -----
- a törlesztő részlet összege: 260,-CHF, azaz kettőszázhatvan svájci frank, amelynek összege forintban: havi 42.970.-Ft azaz negyvenkettőezer-kilencszázhetven forint. -----*

Továbbá kölcsönszerződés III.2. pontjában (a 7. oldalon) az alábbi olvasható:

' ... A kölcsön folyósítását ... követően a devizában megállapított fix törlesztő részeket ... fizetendő forint összegét a Hitelező a Bank által alkalmazott ... Deviza eladási árfolyam ... alapján határozza meg.'

A kölcsönszerződésem miatt a **megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés közvetlenül érint**, mivel az olyan fogyasztói kölcsönszerződés, amely szerint a Hitelező, mint pénzügyi intézmény a 6.500.000 forint kölcsönösszeg folyósítására a vételi, a tartozás törlesztésére pedig az eladási árfolyam alkalmazását rendelte el.

A 2014. évi XXXVIII. törvény kimondja, hogy a folyósításkor a vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok alkalmazása tisztességtelen és semmis kikötések. A fentebb idézet szerződési feltételekből megállapítható, hogy a **kölcsönszerződés a semmis kikötések (az átszámítási árfolyamok) alkalmazása nélkül is teljesíthető marad, mert az összegszerűen tartalmazza a kölcsön összegét (6.500.000.-Ft) és a törlesztő részeket összegeit (havi 42.970.-Ft) is forintban**, ezáltal a szerződés minden lényeges tartalmi eleme megmarad.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban Ptk.) 239. § (2) bekezdése szerint:

„(2) Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.”

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

Az ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG X/1769/2013. határozat II. pont utolsó mondata szerint:

„Az állam jogszabállyal a szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás is megköveteli.”

Értelemszerű, hogy a fogyasztói szerződésben a tisztességtelensége miatti semmis kikötést **csak akkor** helyettesítheti visszamenőlegesen jogszabály, ha a semmis kikötés kihagyásával a szerződés teljesíthetlenné válna.

A kölcsönszerződésekre ez nem áll fenn, így abban a semmis kikötések törvény általi helyettesítése, megváltoztatása alaptalan, **a szabad szerződéskötéshez való alkotmányos jogomat sérti**, és az alábbiak miatt alkotmányellenes is.

4. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

4.a/ A 2014. évi XXXVIII. törvény visszamenőleges hatállyal helyettesíti a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben a vételi és eladási árfolyamok használatát, mint tisztességtelen általános szerződési feltételeket a 2/2014 PJE határozatban előírt feltétellel, vagyis az MNB hivatalos deviza árfolyamával.

Az előző, 3. pont alapján látható, hogy **a semmis feltételek nélküli, a Ptk.) 239. § (2) bekezdés szerinti kölcsönszerződés** forintban nyújtott, forintban nyilvántartott fogyasztói kölcsönszerződésként továbbra is teljesíthető. Ez a megoldás nyilvánvalóan **sokkal inkább a fogyasztó érdekét szolgálja** a fogyasztó szempontjából kedvezőtlen és nagymértékű árfolyamváltozás (ez ügyben a folyósításkori 168 forintos CHF árfolyamról a jelenlegi 254 forintos árfolyamra való növekedés) miatt, **mint a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés szerinti, devizaalapú elszámolás.**

A Ptk.) 239. § (2) bekezdése a fogyasztói szerződésekre vonatkozó, **fogyasztói jogot biztosító jogszabályi rendelkezés**, mert a fogyasztó esetében nem azt kell vizsgálni, hogy a semmis kikötések nélkül a szerződő felek megkötötték volna-e a szerződést, hanem azt, hogy azok nélkül is teljesíthető marad-e a szerződés. Ez utóbbi a fogyasztónak kedvezőbb előírás.

A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés megkülönböztetés nélkül, egyöntetűen, minden hatálya alá tartozó fogyasztói szerződésre vonatkozóan **figyelman kívül hagyja a Ptk.) 239. § (2) bekezdését. Ezáltal a fogyasztók meglévő jogait csökkenti.**

Az Alaptörvény szerint Magyarország védi a fogyasztók jogait. A fogyasztók egyes jogait további más törvények (Pl. Ptk., Hpt.) speciális rendelkezések formájában tartalmazzák. Meglevő jogot csökkentő, a védelmi szintet leszállító jogalkotás, vagy más ilyen közhatalmi aktus sérti az államcélként megfogalmazott alkotmányi szabályt.

Fentiek miatt a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés az Alaptörvénybe ütköző.

4.b/ A 2014. évi XXXVIII. törvény visszamenőleges hatállyal helyettesíti a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben a vételi és eladási árfolyamok használatát, mint tisztességtelen általános szerződési feltételeket a 2/2014 PJE határozatban előírt feltétellel, vagyis az MNB hivatalos deviza árfolyamával.

Ez a helyettesítés közvetve megváltoztatja az érintett kölcsönszerződés tárgyát, vagyis az Adósnak a kölcsönszerződésből fakadó, devizában meghatározott pénztartozását, továbbá a devizában meghatározott, Adós által fizetendő törlesztőrészek összegeit is. Ezek az egyedileg megtárgyalt és lényeges szerződési feltételek, mint a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezései visszamenőlegesen nem helyettesíthetőek, mert a semmis kikötések oka nem a szerződéskötést követően következett be a szerződéses jogviszonyban, hanem már a szerződéskötéskor fennállt (ezért is semmiségi ok).

Másrészt fontos kiemelni, hogy a PJE határozatban hivatkozott **Ptk. 231. § (2) bekezdése** nem adja meg a kölcsönszerződésekben szereplő, forintban meghatározott kölcsönösszeg vagy hitelkeret devizaösszegre való átszámításának módját, mert az **csak egyirányú átszámításra nyújt diszpozitív rendelkezést, méghozzá külföldi pénznemről forintra.**

Ezáltal a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés az alábbi, Ptk. 205. § (1)-be ütközik:

„A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre”,

továbbá az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének alábbi mondatát sérti:

„Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit.”

Véleményem szerint a gazdasági verseny feltételeinek biztosítása nem lehetséges úgy, hogy az állam nem tartja tiszteletben a gazdasági verseny szereplőinek, mint a szerződő feleknek a szerződéses akaratát, főleg a szerződéseik lényeges tartalmi elemeit.

Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének első mondatából következik, hogy a (tiszteletlen szerződési feltételt alkalmazó) *tisztességtelen gazdasági verseny szereplőjének* (jelen esetben a Hitelezőnek), **viselnie kell a tisztességtelenségének (a szerződési kikötés semmisségének és a Ptk. 239. § (2) szerinti) **következményeit, azért hogy a tisztességes gazdasági verseny szereplőjével szemben ne kerüljön gazdasági előnybe.** De az állam e helyett (a Ptk. 205.§ (1), 239. § (2) bekezdéseit sértő) törvénnyel segíti (menti) meg a tisztességtelen Hitelezőt, és a tisztességes gazdasági verseny szereplőjével teszi egyenlővé. A fogyasztókkal szemben tisztességtelenül eljáró Hitelezőnek nagyobb büntetésben kellene részesülnie annál, minthogy egyszerűen csak vissza kell neki szolgáltatnia azt, amit az ügyfeleitől, a fogyasztóktól tisztességtelenül megszerzett. Ugyanis ha csak azt kell visszaszolgáltatnia, amit tisztességtelenül nyert, akkor nem áll gazdasági érdekében tisztességesnek lennie, mert úgysem veszít semmit a tisztességtelenségével.**

Ezért a Ptk. 205. § (1) és 239. § (2) bekezdéseinek figyelmen kívül hagyása nem csak a fogyasztók jogait, hanem a tisztességes gazdasági verseny feltételeit is csökkenti.

4.c/ A Ptk.305. § (1) bekezdése szerint:

„Olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatott dolog a teljesítés időpontjában nem felel meg a jogszabályban vagy a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak.”

A 2014. évi XXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése alapján a **Hitelező hibásan teljesítette a kölcsönszerződés folyósítását**, mert a teljesítés időpontjában nem felelt meg a (2014. évi XXXVIII. törvény 3. §) jogszabály előírásának.

A Ptk. 306. § (1) bekezdése szerint: *'Hibás teljesítés esetén a jogosult a) elsősorban – választása szerint – kijavítást vagy kicserélést követelhet.'* Az (5) bekezdése szerint pedig: *„Fogyasztói szerződésben semmis az a kikötés, amely a szavatossági jogoknak a törvényben meghatározott sorrendjétől a fogyasztó hátrányára tér el.”*

A Ptk.311/A. § szerint: *„A hibás teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha a kötelezettség nem dolog szolgáltatására irányul; ilyenkor a kicserélésen a szolgáltatás újbóli teljesítését kell érteni.”*

A 2014. évi XXXVIII. törvény 3.§ (2) bekezdése a Hitelező hibás teljesítését (a saját vételi árfolyamon való átszámítást) **önkéntesen kijavítja úgy, hogy a fogyasztónak a Ptk. 306. § -ban adott meglévő szavatossági jogait csökkenti**, miszerint a kijavítás helyett választása szerint kicserélést is követelhetne. A kölcsön folyósítása esetén a kicserélésen a szolgáltatás újbóli teljesítését kell érteni, vagyis a Hitelezőnek az aktuális árfolyamon újra kellene számolni az Adós tartozásának devizaösszegét a kölcsönként folyósított forintösszegéből. A fogyasztó meglévő szavatossági és jótállási jogainak csökkentése miatt a 2014. évi XXXVIII. törvény 3.§ (2) bekezdése az Alaptörvény M) cikkének (2) bekezdését sérti.

4.d/ Az 1996. évi CXII. (a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról) törvény szerint:

Hpt. 213. § (1) Semmis az a fogyasztási kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza ...

c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét, ...

(3) A szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni

Ezzel szemben a **2014. évi XXXVIII. törvény** a semmis szerződési kikötések MNB közép árfolyammal való helyettesítésével **úgy hivatkozik a szerződés semmisségére, ahogyan az nem áll a fogyasztó érdekében**. Hiszen ha a helyettesítés helyett meghagyná az érintett szerződéses kikötéseket semmisnek, akkor a Hitelezőnek a fogyasztóval (az Adóssal) szemben nem deviza alapon, hanem forint alapon kellene elszámolnia, amely forint alapú elszámolás után a fogyasztónak (Adósnak) nemcsak az árfolyamrésszel, hanem az egész árfolyam különbözettel, azaz lényegesen kevesebb lenne a fennmaradó tartozása. A Hpt. 213.§ kógens rendelkezései a fogyasztó jogait tartalmazza, mely jogok figyelmen kívül hagyásával a 2014. évi XXXVIII. törvény 3.§ (2) bekezdése **a fogyasztók védelmi szintjét leszállítja, így az Alaptörvény M) cikkének (2) bekezdését sérti**.

5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

A 2014. évi XXXVIII. törvény a 3. § (2) bekezdés alkalmazására nem biztosít jogorvoslati eljárást így az Alkotmánybírósághoz való forduláson kívül nincs jogorvoslati lehetőségem.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást az ügyben:

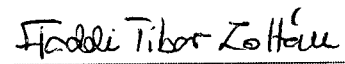
Kijelentem, hogy az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt.

Kijelentem, hogy az ügyben nem kezdeményeztek perújítást sem.

7. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról:

Kijelentem, hogy jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványomban szereplő személyes adataim nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok.

Kelt: 2014.11.25.

Indítványozó aláírása

Melléletek:

1. Érintettséget alátámasztó dokumentum (az 1135480 ügyletszámú kölcsönszerződés) korábban mellékelve lett